

NAGOTOWAĆ (239) *vb pf*

Wszystkie samogłoski jasne.

inf nagotować (43). ◇ *fut 1 sg* nagotuję (4). ◇ *3 sg* nagotuje (4). ◇ *1 pl* nagotuj(e)my (3). ◇ *3 pl* nagotują (2). ◇ *praet 1 sg m* nagotowałem, -m nagotowałam (7). *f* -m nagotowała (1). ◇ *2 sg m* nagotowałeś, -ś nagotowałam (14). ◇ *3 sg m* nagotował (44). *f* nagotowała (3). ◇ *1 pl m pers* -śmy nagotowali (3). ◇ *3 pl m pers* nagotowali (20). *subst* nagotowały (5). ◇ *plusq 1 sg m* -m był nagotował (1). ◇ *2 sg m* -ś był nagotował (1). ◇ *3 sg m* był nagotował (9). *f* była nagotowała (1). ◇ *3 pl m pers* byli nagotowali (2). *subst* były nagotowały (2). ◇ *imp 2 sg* nagotuj (10). ◇ *2 pl* nagotujcie (20). ◇ *3 pl* niech nagotują (1). ◇ *con 1 sg m* bych nagotowałam (1). ◇ *3 sg m* by nagotował (5). ◇ *1 pl m pers* bychmy nagotowali (4), byśmy nagotowali (2); bychmy *BibRadz*, *LatHar* (2); byśmy *Leop*; bychmy: byśmy *WujNT* (1:1). ◇ *3 pl m pers* by nagotowali (6). ◇ *impers praet* nagotowano (11), było nagotowano (2) *BielKron*, *PaprUp*. ◇ *con* by nagotowano (1). ◇ *part praet act* nagotowawszy (8).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVI – XVIII w.*

Przygotować, przyrzędzić, uczynić gotowym do użycia; mieć w pogotowiu; zgromadzić; praeparare *Mącz*, *Vulg*; *aptare, parare* *Vulg*; *armare, comparare, curare, instruere* *Mącz* (239) : *Mącz* 54a, 70d, 278b; A oni rzekli: Gdzie chceż nágotuiemy? *BudNT Luc* 22/9, *Luc* 22/12; *GostGosp* 86; *LatHar* 716 [2 r.]; *WujNT Luc* 22/9, 12; O iáko tám lepiej gdzie Chryštus nágotował/ byśmy fię fámi ná to gotować chćieli *SkarKaz* 551b.

nagotować czego (29): *OpecŻyw* 84v; *BibRadz Act* 23/23; Żeby tym więcej wśelkich potrzeb doftátek w Wiedniu nágotowano *BielKron* 413, 42v, 314v, 427v; *GrzegRóżn* Hv; Ut pauxillos pisciculos apparari iussi, Kazałem máluczko rybek prziczinić/ Nágotować. *Mącz* 284d, 16b; Więc drewek do kominá drobných nágotować. *HistLan* C3v; *RejZwierc* 111; Będźieli téż chlebá mógl także nágotować/ Y głodné ludzi swoie mięsem opátrować? *KochPs* 115; *SkarŻyw* 528; *PudłFr* 71; Czynu do koł/ do wozow/ [...] żimie wczás nágotować *GostGosp* 82, 76; *LatHar* 727; *WujNT Luc* 23/56, *Act* 23/23; nie żáluiąc dla godności ták godnych osób, kilkudziesięť liter do tego dáć nágotować *JanNKar* D4. *Cf* *nagotować czego na co; czego prze kogo; komu.*

nagotować czego na co (2): *Fabricam apparare*, Nágotować materiey ná budowanie. *Mącz* 279d; *PaprUp* I4.

nagotować czego prze kogo [= dla kogo] (1): *P*Anie rymem iednemu lištef nápiśáły/ Ze rozlicznych owocow przeń nágotowáły. *RejFig* Cc4v.

nagotować co (178): *Z*Atym krzyż wielki ij wielmi cięśńki nagotowali/ na piętnáście stóp długi *OpecŻyw* 135v, 84v, 138, 138v; *MiechGlab* 54; Musić kost wielki uczynić, Kto chce kogo przewyciężyć, Aby wojsko silne sebrał, Zbroje r[oz]ne nagotował. *BierRozm* 11; A łuk swoy iuż wyciągnął/ á iuż gi nagotował [*arcum suum tetendit et paravit illum*] *WróbŻołt* 7/13, 7/14, 10/3, 64/10; gdi przydzie godzina obiadu/ albo wieczerey/ maią dziatki/ wśiśtko czo przyśluśza ku stólu nágotować *SeklKat* D; *RejKup* aa7; *MurzNT Luc* 3/4; *GliczKsiąż* E8; *LubPs* C3v; *RejWiz* 101 v; Bo ielśthefmy iego fthworzeniem/ fthworzeni przes Chryštusá Iezusá ná dobre vcżynki/ kthore Pan Bog nágotował/ ábyśmy w nich chodzili. *Leop Eph* 2/10, *Iudith* 12/19, *Iob* 38/23, *Ier* 33/2, *Soph* 1/7, *Matth* 26/19, *Mar* 14/ 16; Tedyc on wam vkaże Sałę wielką obitą/ támże nágotuyćie Wielkánoc.

BibRadz Luc 22/12, *Gen* 18/8, 27/31, 2.*Reg* 13/10, 4.*Esdr* 8/62, 2.*Mach* 12/3, *Matth* 22/4; *BielKron* 30v, 299v; *Mącz* 62a, 93d, 310a, 423a; *GórnDworz* S4; Tedy miłtrz kazał łąźnią nágotować *HistRzym* 55, 59, 59v; *RejZwierc* 235v; *BudBib* *Ier* 6/4, *Ion* 4/7, 8, 4.*Esdr* 8/62; *BudNT* *Mar* 14/16, *Luc* 22/13, 2.*Cor* 9/5; *CzechRozm* 56; *SkarŻyw* 259, 324, 412, 441, 492, 574; *MWilkHist* C, G3v; *ReszList* 162; *GórnRozm* H2; *ActReg* 183; *GostGosp* 56, 76, 82, 86; O łzaleńcze/ tey nocy wydrą z ciebie dułżę twoię/ á to coś nágotował w czyie ręce przyidzie? *LatHar* 51, 103, 201, 223, 690, 705, 716; nágotuycie konie/ áby Páwła władziwłzy/ zdrowo odprowadzili do Felixá łtárołty. *WujNT* *Act* 23/24, *Matth* 22/4, *Mar* 14/16, *Luc* 12/20, 24/1, *Act* 23/30, s. 672, 734; Gdy cię rozum potárgnie á będziefz chciał łzperác w máiełtaćie bozkim y dochodzić trudnołci: nágotuy wiáre á mów: Gdy wierzę że to prawdá/ iuż y rozumiem. *SkarKaz* 277b; *CiekPotr* 62. *Cf* *nagotować co dla czego; co ku czemu; co na kogo, na co; co prze kogo; co o kim; komu; Zwroty*.

nagotować co dla czego (2): *BudBib* 3.*Reg* 6/19; kroi Porfená [...] zápalony gniewem/ rołkazał ogień dla męki nágotować *Phil* O2.

nagotować co ku czemu (3): Wiara Noe wzięwłfy nápomnienie [...] nágotował korab ku záchowaniu do^{mv} łwego *Leop* *Hebr* 11/7; *RejPos* 204v; *BudBib* 2.*Par* 2/7.

nagotować co na kogo, na co (9): łnadz łpowłciągniefz moźnołć ręki twoiey ktorąs był iuż nágotował na skaranie náłfe *RejPs* 159; *LudWieł* B3; *RejZwierz* 2v; O Skanderbegu gdzieł ieft/ połłuchay máłto ná kogo ciągniefz/ á ná kogołł łwoy miecz nágotował *BielKron* 252v, 398v; Praeparare orationem ad expieendum regem Nágotować rzecz ná przywitánie królewskie. *Mącz* 280c, 411b; *GórnDworz* M8v; *ReszPrz* 4.

nagotować co prze kogo [= dla kogo] (1): W wiefz ty ludzi do domu mego/ á zábiy co/ y nágotuy prze nie/ bo chcę áby v mnie ná obiefdzie byli. *BibRadz* *Gen* 43/16.

nagotować co o kim (1): Yłpráwię łobie miefdzy nimi chwałę/ oddawłzy im wieczne przybytki/ ktorem był o nim nágotował. *BudBib* 4.*Esdr* 2/11.

nagotowaac czego (po przeczeniu) na kogo (1): *CzechEp* 365 *cf* *Przysłowie*.

nagotować czego (po przeczeniu) komu (2): á ktorzy łłuchác niechcieli á nie nágotowali łobie Manny ná łwięto/ gdy wyłzli zbiefrać w łwięty dzyeń/ nie było nie *BielKron* 31; *ZapKółcier* 1597/78v.

nagotować komu [w tym: czego komu (6), co komu (79)] (94): *BierEz* O2; Szedłłfy do Ieruzalem miałta nágotuyćie nám wielkonotzné⁸⁰ baranka. *OpecŻyw* 86v, 86v, 95v; *OpecŻywSandR* n1b 3v; *LibMal* 1543/76v; *SeklWyzn* b4v; Iuż ia wam tu łłufzne miełtce włzytkim nágotuię [!] *RejJóz* Pv; *SeklKat* R3; *RejKup* ł5; *MurzHist* N4; ábyłmy vłłli pomłty Bożey/ y mąk dotzełnych y wiefznych/ kthore Bog nágotował włzyłtkim niepołłufznym y łwowlnym *KrowObr* 64v, 53v, 78; *RejWiz* 155v; Nágothuyćie łobie łpiże á pokármow/ ábowiem trzećiego dnia poydziećie przez Iordan *Leop* *Ios* 1/11, 2.*Reg* 12/4, 2.*Par* 1/4, *Ps* 131/17, *Mar* 14/12, 15; *BibRadz* *Gen* 24/44, 1.*Par* 12/39, *Luc* 22/9, *Ioann* 14/2; *BielKron* 67, 198v, 299v, 310; *Mącz* 269d; *RejPos* 20v, 59v, 61v, 325v [2 r.]; *RejZwierc* 22v, 155, 168v; *KochMon* 30; Nagotowano łzyderzom łady/ á rány ná grzbief łłupich. *BudBib* *Prov* 19/29, *Ex* 15/17, *Ps* 77/20, 4.*Esdr* 14/23 [24]; *BiałKaz* H4; Lecż łiefdzieć po práwicy mey y po łewicy mey/ nie ieft moia (rzecz) dawác/ ále ktorym nágotowano *BudNT* *Mar* 10/40, *Mar* 14/15, *Luc* 22/8; *CzechRozm* 32; *ModrzBaz* 133v; *SkarŻyw* 50, 167, 212, 249, 251; *StryjKron* 411;

CzechEp 79, 122; *NiemObr* 92; *BielSen* 11; DZiśiełmy z tobą Dżiku żártowáli/ A dżiśiełmyć zás grób nágotowáli. *PudłFr* 23; *ZawJeft* 43; *GrochKal* 26; *KochAp* 6; *KochFrag* 19; *LatHar* 32, 89, 151, 190, 220 (19); *WujNT Mar* 14/15, *Luc* 9/52, *Act* 16/34, *1.Cor* 1/9; *SiebRozmyśl E*; *SkarKaz* 551b [2 r.]; *SapEpit* A4v; *KlonWor* 21. Cf *nagotować czego (po przeczeniu) komu*.

cum A cum inf (1): *WróbŻołt* 16/11 cf »nagotować oczy«.

cum inf prze kogo (1): *Zofiia wżdy ieść y pić prze mię nágotuie*. *PudłFr* 44.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (1); co (4)] (4): *Apparare de die convivium*, *Zá dnia nágotować co potrzeba ku biełiádzie*. *Mącz* 78b, 265a, 269c, 278a.

Ze zdaniem celowym [coby (3), aby, żeby] (5): *BielKron* 31; *BudNT Mar* 14/12; *CzechRozm* 212v; *Nágotuy coby ch wieczerał; á przepáławłzy fię służ mi* *WujNT Luc* 17/8, *Mar* 14/12.

W charakterystycznych połączeniach: nagotować baranka (wielkanocnego) (11), błogostawienie, bogactwa (2), broń, chrzest, chwałę, dary, dobra, dobytek, drogę pańską, gospodę, grob (2), kadzielnicę, kaźń, konie (2), korab, koronę, królestwo (3), krzyż (3), listy, loch, łaskę, łaźnią, łuk, maści, miecz, mie(j)sce (6), mieszkanie, modlitewnik, myśl, nogi, obiad (4), ogien, ofiarę, okręty, państwo, paschę (4), placki, pochodnią, pokarm (2), potrawy, przybytek (3), puinał, robaka, rozkoszy, rzecz [= mowę] (2), sądy, sidło (2), skarby (2), stolec, stoł (6), szubienicę, szturmy, śmierć (2), śniadanie, wagę, wesele, wiarę, wiatr, wielkánoc, wzrok, zapłatę (3), (za)strzały (2), zbawienie, zbroje (2), zdradę, zioła (2), żonę, żywot wieczny; nagotować chleba, cielców, czynu (2), drewek, kliju, kryminałow, liter, łodzi, maści, materyjej (2), mięsa, miodu, owocow, pokarmu, potraweczek, potrzeb, powrozow, rozg, rybek, rytmów, służebnych (2), spiże, tablic, wiencow, zioł; nagotować dobrze, ochędoźnie, pewnie, w czas (2), w przed, z dostatkiem.

W połączeniu szeregowym (1): *Tho mówi Pan ktory ma wczynić y z formowác tho/ y nágotowác [qui facturus est et formaturus illud et paraturus]* *Leop Ier* 33/2.

Przysłowie: tylko/ żeby łam ná fię (iáko mowią pólpolićie) miotły nie nágotował. *CzechEp* 365.

Zwroty: »nogi nagotować« = *przygotować się do ruszenia* (1): *Káplán z Rycerzem [figury szachowe]* [...] *Iedno przez ieden plác od liebie Itali. [...] Káždy z nich dobrze nogi nágotował* *KochSz* B2v.

»oczy, wzrok nagotować« = *przygotować się do patrzenia* (1:1): *Y obftąpili mię/ y nagotowali oczy fwoie (vmyłł fwoy) skłonić ku ziemi*. *WróbŻołt* 16/11; *Słuchaycie głufzy/ á ślepi nágotuycie wzrok fwoy ku widzeniu prawemu*. *RejPos* 204v.

Szeregi: »wymyślic a nagotować« (1): *Dolare dolum Zdrádę heblowác/ to yeft wymyślic á nágotowác*. *Mącz* 93d.

»wyprawić a nagotować« (1): [*Ociec syna ma*] *ták wyprawić á nágotowác/ yákoby dobrze przyyęty był* *GliczKsiąż* E8.

Synonimy: *narządzić, przyrządzić, sprawić*.

Formacje współrdzalne cf *GOTOWAĆ*.

Cf **NAGOTOWANIE, NAGOTOWANY**